

APIE MAŽOSIOS LIETUVOS RAUDŽIŲ KAIMO TARMĖ

VLADAS GRINAVECKIS

Raudžių kaimas yra buvęs prie pat Ragainės (dabar Nemanas, Kaliningrado sritis). Iš to kaimo kilę keturi tarmės atstovai gyvena Jurbarko rajone: Anė Karvelienė (apie 80 m.) Smaliniškuose ir Meškaičių šeima, susidedanti iš trijų asmenų (Jonas Meškaitis, jau miręs, sulaukęs netoli 100 metų, Meškaitienė ir duktė Lidija Meškaitytė, apie 60 metų), gyvenanti Aūtšvenčių kaime prie Smaliniškų. Daugiausia tarmės pavyzdžių užrašyta iš A. Karvelienės ir L. Meškaitytės.

Minėtųjų tarmės atstovų teigimu, Ragainės apylinkės, kaip ir visa Mažoji Lietuva (vietos tarme Prūsų ar Priūsų Lietuva), iki antrojo pasaulinio karo pabaigos didele dalimi buvo lietuviška. Čia visose bažnyčiose kas sekmadienis (karo metais du kartus per mėnesį) šalia vokiškų pamaldų vyko ir lietuviškos pamaldos. Lietuviškos pamaldos buvusios ir kai kuriose Karaliūčiaus (dabar Kaliningradas) bažnyčiose. Taip pat tarmės atstovai tvirtina, kad kaimuose buvo galima girdėti kalbant ir susikalbėti lietuviškai nuo Nemuno iki pat Karaliūčiaus. Taip teigė nuo Ragainės kilęs ir E. Kraštinaitis (kuris kurį laiką dirbo Lietuvos TSR MA Lietuvių kalbos, vėliau Lietuvių kalbos ir literatūros institute).

Priegaidės. Tarmė turi aiškias tvirtapradę ir tvirtagalę priegaides. Tvirtapradę priegaidė čia dažnai yra panaši į laužtinę. Aiškiausiai lūžis girdimas tariant tvirtapradžius skiemenis, kurių sudaromieji balsiai yra *a, e, o, ė*, pvz.: *giráte* „giraítė“, *i' ákšta kálna* „i' aukštą kalną“, *káls* „kaulas“, *kárs* „karas“, *tétátis* „tétaitis“, *tikrėsei* „tikriausiai“, *tr'umpėsei* „trumpiausiai“, *Piktupėinuos* „Piktupėnuose“, *aplėsti* „apleisti“, *kóuje* „koja“, *suvokietė-ijusi* „suvokietėjusi“ ir kt. Veiksmažodžių formų galūnėse vartojama tvirtapradę priegaidė, pvz.: *žínáu* „žinau“, *buváu* „buvau“, *žínái* „žinai“, *buvái* „buvai“ ir kt. Bendraties tvirtapradę priegaidė išlieka ir būsimąjo laiko trečiojo asmens formoje, pvz.: *áks* „augš“, *gr'ás* „griaus“, *láks* „lauks“, *matís* „matys“, *sakís* „sakys“, *padėís* „padės“, *kapós* „kapos“, *važ'úos* „važiuos“ ir kt. Pokirtiniuose ilguosiuose skiemenyse dažniausiai aiškiai girdima tvirtapradę priegaidė, pvz.: *kláus'áu* „kláusiau“, *pásakojéi* „pasakojai“, *pérgal-*

voujáu „pergalvojau“, *pérsérsit* „peršersite“, *šitúo* „šituo“, *žemiejéi eiš'ulí* (Žemieji Eišiuliai „Ragainės apylinkių k.“).

Dvibalsių ir dvigarsių, tariamų su tvirtagale priegaide, paprastai labiau pabrėžiamas ir labiau pailgėja antrasis dėmuo, pvz.: šeimedžėi „medžiai su juodomis uogomis, turbūt skirpstos“, *tr'uūpinu*, „trumpinu“, *mėsininiks* „mėsininkas“ ir kt. Tačiau dažnai dalis priegaidės spūdžio tenka ir pirmajam dėmeniui, kuris irgi pailgėja, pvz.: *gerāi* „gerai“, *ēina* „eina“, *susilāike* „susilaikė“, *jāute* „jautė“ ir kt. Žodžių galūnėse tvirtagalė priegaidė kartais priartėja prie vidurinės. Taip atsitinka dažniausiai rišloje kalboje greitai šnekant, pvz.: *mažai* „mažai“, *vaikai* „vaikai“, *su'naū* „sūnau“ ir kt. Dažniausiai su vidurine priegaide tariama sutrumpėjusi būdvardžių, įvardžių ir dalyvių vienaskaitos vietininko galūnė *-am* iš *-ame*, pvz.: *aukštarh krantė* „aukštame krante“, *tañ kraštė* „tame krašte“ ir kt.

Kirčiuoti trumpieji balsiai nepailgėja visose žodžio pozicijose, pvz.: *žina* „žino“, *būve* „buvę“, *duris, kartū, suprāst* „suprasti“, *māna* „mano“, *pa-mėsi, skanėšne* „skanesnė“ ir kt. Svetimuose žodžiuose balsis *o* tariamas nevienodai. Dažniausiai yra ilgas, pvz.: *Eirópo* „Europoje“, *Napólijo'nc* „Napoleonas“, *tu špėl'oji* „tu žaidi“, *Pabijōnc* „vardas“, *marmal'ōde* „marmeladas“, bet *tōrta* „tortą“, *tōrtu* vns. įn., *buljōna* „buljona“ ir kt.

Balsiai *é, o*. Kirčiuoti tvirtapradžiai *é, o* dažniausiai verčiami dvibalsiais *ei, ou*, pvz.: *dėis'u* „dėsiu“, *atsikēile* „atsikėlė“, *Piktupėinuos* „Piktupėnuose (vietovardis)“, *trakėinai* „trakėnai, tokia arklių veislė“, *nesusirašinėi* „nesusirašinėja“, *kōupa* „kopa“, *kōuje* „koja“, *lak'oujent* „lakiojant“, *parōude* „parodė“, *vōukiečėi* „vokiečiai“, *žmōunes* „žmonės“ ir kt. Pasitaiko atvejų, kai ir tvirtagalį arba nekirčiuotą *o* virsta *ou*, pvz.: *žōūdž'u* „žodžių“, *pér-galvoujáu* „pergalvojau“, plg. *galvōujáu* „galvojau“ ir kt. Tačiau kartais ir kirčiuoti tvirtapradžiai *o, é* išlieka nesudvibalsėję, pvz.: *artėja, išveizėje* „išveizėjo“, *āpsimók* „apsimoka“, *nenór* „nenori“, *plōnc* „plonas“ ir kt. Šiaip nekirčiuoti ir kirčiuoti tvirtagalieji balsiai *é, o* žodžio kamienne ir galūnėje lieka nepakitę, pvz.: *ūmėdes* „ūmėdės“, *gelmė, èsū* „esu“, *grožibe* „grožybė“, *kosulīs* „kosulys“, *voverė, kalbō* „kalboje“, *tolumō* „tolumoje“ ir kt.

Balsiai *q, ę*. Balsis *q* tariamas kaip ilgasis *ā* (tai yra kaip ir bendrinėje kalboje), išskyrus nekirčiuotą vienaskaitos galininko galūnę (kur jis yra trumpas), pvz.: *āžuola* „ąžuola“, *nesidrāsino* „nesidrašino“, *tā* „tą“; *tikra* „tikrą“, *vāika* „vaiką“, *viena* „vieną“, bet *vīska* „viską“, *pro jās* „pro jas“, *jē* „ją“, *mā* „man“ ir kt. Balsis *ę* tariamas kaip ilgasis *e*, išskyrus vienaskaitos galininko galūnę, kur jis yra trumpas, pvz.: *nusite'se* „nusišęs“, *būve* „buvę“, *sujū-de* „subrūzde“, „sujudę subrūzde“, *pakilē's* „pakilęs“, *parvažēve's* „parvažiauš“, *užāge's* „užaugęs“, *sāve's* „savęs“, *tē* „ten“; *kāte* „katę“, *žōle* „žolę“ ir kt. Girdėta po vieną pavyzdį, kur *ę* išvirtes į *ie, é*: *išmirie* „išmirė“, *dāvės* „davęs“.

Dvibalsiai *ai, au, ei*. Šie tvirtapradžiai dvibalsiai žodžio kamienne nuosekliai vienabalsinami, pvz.: *pasitáke* „pasitaiké“, *vákšč'odava* „vaikščio-davo“, *ága* „augo“, *áksa* „aukso“, *ákšta* „aukšto“, *gásim* „gausime“, *pakláse* „paklausė“, *pašát* „pašauti“, *trákontis*, „traukiantis“; *galései* „galiausiai“, *gréjant* „griaujant“, *i' šére* „į šiaurę“, *trumpései* „trumpiausiai“, *i žiléses senóuves* „iš žilišiosios senovės“, *uždarábét* „uždarbiauti“, *aplésti* „apleisti“ ir kt. Pasitaiké pora pavyzdžių išgirsti ir su suvienbalsintu nekirčiuotu *ai, au*: *južúpátis* „Južupaitis (pavardė)“, *akšč'áũ* „aukščiaui“, *akštĩ* „aukštyn“ *neakštaũgei* „neaukštaūgiai“, plg. *ákšts* „aukštas“.

Galūnių trumpėjimas. Vienaskaitos vardininko galūnė *-as* tais atvejais, kai nesusidaro sunkiai ištariama priebalsių grupė, dažnai trumpėja, pvz.: *atléists* „atleistas“, *dvárs* „dvaras“, *ėžers* „ežeras“, *láps* „lapas“, *krášts* „kraštas“, *l'údininks* „liudininkas“, *namũks* „namukas“, *niėks* „niekas“, *ráts* „dviratis“, *spaudĩms* „spaudimas“, *šĩls* „šilas“, *tėivs* „tėvas“, *vežĩms* „vežimas“, *žėnts* „žentas“, *žĩets* „žiedas“, *ž'óks* „Žiogas, upė“, bet *iėšmas*, *didžėses* „didžiausias“, *áksas* „auksas“ ir kt. Taip pat trumpėja ir veiksmazodžių esamojo laiko *-a, -ia, -i* kamieno galūnė, pvz.: *apsimók* „apsimoka“, *kl'ũn* „kliūna“, *uškás* „užkasa“, *žáidž'* „žaidžia“, *nór* „nori“, *rũp* „rūpi“, *túr* „turi“ ir kt. Tačiau minėtosios formos neretai tariamos ir su nesutrumpintomis galūnėmis.

Ilgieji balsiai *a, e* nekirčiuotose galūnėse yra sutrumpėję, pvz.: *gádi'dava* „gaudydavo“, *č'ulbėije* „čiulbėjo“, *ant Nėmuna krańta* „ant Nemuno kranto“, *arbátas* „arbatos“, *Lańke dvárs* „Lankio dvaras“; *liėpe* „liepė“, *plõne* „plonė, brezentas vežimui dengti“, *senóuves* „senovės“ ir kt.

Trumpėja ir vienaskaitos galininko *ĩ, y*, pvz.: *kóusuli* „kosulį“, *žmõgu* „žmogų“ ir kt., bet daugiskaitos vardininko *ũ*, kilmininko ir tariamosios nuosakos galinis *-y* netrumpėja, pvz.: *i'žĩmu's* „įžymūs“, *ėln'u'* „elnių“, *mėtu'* „metų“, *ats'ũstu'* „atsiųstų“, *nupĩktu'* „nupirkčių“ ir kt.

Esamojo laiko pabaiga *-ėja, -oja, -yja* dažnai netenka paskutinio skiemens, pvz.: *pasisė* „pasisėja“, *atjõu* „atjoja“, *negińči'* „neginčia“ ir kt.

Veiksmazodžių asmenuojamųjų formų daugiskaitos I asmens galūnė *-(i)ame, -ime, -ėme, -ome* ir 2 asmens galūnė *-(i)ate, -ite, -ėte, -ote* dažniausiai vartojama be galinio *-e*, pvz.: *gánam* „gauname“, *tũrim* „turime“, *sákėm* „sakėme“, *bũvom* „buvome“; *átnešat* „atnešate“, *nórit* „norite“, *nėšėt* „nešėte“, *apsisũkot* „apsisukote“ ir kt. Betgi kartais pasakoma formos ir su nesutrumpintomis galūnėmis, pvz.: *ėikime, sužĩnótume* ir kt.

Dažniausiai trumpinamos vienaskaitos vietininko galūnės *-oje, -ėje, -yje, -uje*, pvz.: *galvõ* „galvoje“, *ti'l'õ viėto* „tyliojė vietoje“, *vienõ smėl'e duobė žáizdáva* „vienoje smėlio duobėje žaisdavo“, *Tilžė* „Tilžėje“, *akĩ* „akyje“, *viršũtĩ* „viršuje“ ir kt. Daugiskaitos įnagininko galūnės *-(i)omis, -ėmis, -imis, -(i)umis* vartojamos sutrumpintos (be *ĩ*), pvz.: *šventõms dienõms* „šventomis

dienomis“, vadina žemuogėms „vadino žemuogėmis (braškes)“, su žuviš „su žuvimis“, su nušis „sūnumis“ ir kt.

Daugiskaitos vietininko galūnės -ose, -ėse, -yse, -uose trumpinamos, pvz.: Lūmpėnuos „Lūmpėnuose“ (Lūmpėnai „kaimas Šilutės raj.“), tōs kelnorės dāūg lietūvininku amžū pabaige „tuose rūsiuose daug lietuvininkų amžių pabaigė“ ir kt.

Priebalsiai. Prieš priešakinės eilės balsius minkštėja tiktai g, k, l, pvz.: l'ink g'ėlūpēs „link Geļdūpēs“, sk'ī'l „skyla“, atsik'ēil'e nauji g'īvēntojei „atsikėlė nauji gyventojai“ ir kt. Priebalsis l prieš užpakalinės eilės balsius yra vokiškas, tai yra lyg ir minkštas, tačiau žymiai mažiau kaip prieš priešakinės eilės ir prieš supriešakėjusius balsius.

Visi kiti priebalsiai prieš priešakinės eilės balsius yra kieti. Lietuvių kalbos priebalsiai, suminkštėję dėl jotinio minkštino, A. Karvelienės ir J. Meškaičio kalboje yra minkšti, o L. Meškaitytės kalboje kieti. Pavyzdžiui, pastaroji taria: svarbū „svarbių“, žėmu „žemių“, žmonū „žmonių“, saurā „siaura“, šū „šių“, kārvu „karvių“ ir kt.

Žiupsnis pavyzdžių: po lōva paliñda | ištisāi ligumas | lāip'oti | būvom sudērge | pasidave tišsei | susilāiķe | najē | juok'ūos | pažista | gālv kvāršīn | mā ātveže | tegūl' jōs tik ēīna | žīnāu | kās tē īr būve | apiē penkis šimtūs | atidūos'u tiktai jūms | jis tarp kitko dār sāķe | tvarkō laikīt | mēs turēijom | viskas prasidēje nuo Bismarķe | lēdžīngas (pasagos) | niēks nelīks | kiek āš dā klaidū randū | susiradāu | dvīliķa ēln'ū | plempūtes (kazlēķai, grybai) | gaidūķai (voveraitēs, grybai) | lotīnišķai | mūsa (mūsu) | augīt | plāti't | tegūl spēndz' | kai āš nuvaž'ūodavau ī lankininkūs | manē žemaitukē vadidava | tāip ir šņeki | išmōķta kalbā | su kālais ir su sku'rā | tešlā īkrēstā | dž'ovitu obuol'ū | dā no meškātienes norējau papāsakot | prie bič'ū | sesuō | mōtina iš vokieč'ū būva ķilusi | ī gile | trobēle | tiņķ | smūlķus | žemūķei | pāprasta | kapināites | tē būva ir š'ū laikin'ū pamiņķlu | penķ'ouliķa | ant šešūpes kraņta gi'vēna | kāpines | kapin'ū | gamtā | apliņķui | nēidava nei su vālķe | nei pēščēm priēit | tr'umpāis sakinēis | raudžēi | nuo raudž'ū | pašnēķi's | ūodega (vns. gal.) | pōsmai | girē arč'āū nēmuna | plēntu | abīpusei (prv.) | kiemēlis mēsēi | ērzina | iš visū pūs'ū āpsupts girē | ant kiēma plonē deņķts vežīms | sudrisķe suskrēte čigon'ūķai | sēntēv'ū | uż tā karži'gīste | āģa a-žuolāi | skūnes (daržīnēs) iš akmenū | dvaronīs | su ratū važ'ūot | apsīstōje | gentis (giminaitis) | abīpusei šešūpes | pastōuge pastatita | tā vēta vadidava jerūzale | gri'bāt | išvarīta didžēse gelmē | napōlijo'nc palūdien'ūs vālģe grīždams iš rūsījes | bēģa ī šešūpe grābe vadīnama smalīngrab'ū | su pūsesere | šešūpe dāre vingi | ķēturezdēšimt mētū | tuos mielūs žmōnes | kuř tē gi'vēna | prūsu lietuvō | tok'ū īrā | klāsēu | paāšķina | l'ūbije | nepažidava | plunksnīs vežīms (su spyruoklēmīs, Federwagen) kā gāni | tā iņķ | sugrīst (es. l. 3 as.) | sēst ī važ'ūot | vanduō būva pakile's | nuģe sāu namō | ī vīřū | ķeřd-

ž'us | kitka· | virės | grožibe (vns. vard.) | kupetáĕ'u· | búrus (dgs. gal.) | nusaupti kapāi | didiejei | svietkaris | apskritimai | váistus | vaistū | siġga inkstais | s'u·zdamā | taip pagalvóujau | pasilikáu | rāдова su aldutē | pasakóujei | apie kiēma | terp šasijes (plento) ir kēle | bažniče | skeġsai | resto·ruóje | stogāi šaudāis denkti | suvokietita | žmóġus | krāšts | kalvóms vadina (Kaļvos „Raudžiū k. dalis“), girátē (vns. vard.) | žirġi·nc | smēle maišāis | zu·lis (pavardē) | su š'audinīte (pavardē) | senesnēsēs kartōs | per sekminēs | rāġi·t āš nemóuku | parvažēve·s iš tō šl'ūba | buljona (vns. klm.) | abijū pūs'u· | žmón'ū prisiriņka šimtai | dū šimtai rūbl'u· | velikoms išvirdava penkis šimtūs kēūs'u· | atsiēit zuikēi pridēije kēūsū | rāda bēkepant | tókem | šils plīšt nuo vaikū klikavima | júsa būva ženklāi sudēiti cipelēi (pavardē) | piningus | kunigije (vieta, kur kunigas gyvenó) | kāip per mīgla | èsū | išveizēije (atrodē) paslaptīngi | juóġemēs | niēks šitoke láuža nebútu· piġke·s | dešinē pūse (vt.) | žemiejei ēis'ulei (kaimas) | káls ru·dī | važ'úojent šasijē i· ákšta kálna | priespaudas mētai | iš i·tālijes | juōs lak'óujent matídava | sakídava | mána pāūkš·ĉei | k'ūti·dava láūka (= laukan) | ēsant | i· stālupēnus | tū špēl'óji | neišmanáu apīē tuōs rēikalus | kētures dūkteris ir viena súnū | kā tur'ū | tā dúodu | o kóuju· visāi nēž'u·r | ĉē i·rā sálvije | žemč'ūgai ir i·rā medetkā | ar nórs krisla ēin i· gēra | kaġfars | ausis usikiņšus tur'ū | mána širdis tai nēserġ | pūse vālandas kóusēt | grīškem prē mána kóusule | susiradáu trāūkklape | pūplaišku·da pridēijau ir mána kosulis i·r šaliņ | visi manē váišin | manē pēršērsit | sāka jiē vāla viska· iš organizma | i·vairēi | su kokēis pelenāis ar kokēis mōnais gídī·t | nerāša móutinaí | nesusirašinēi | niēks nenór padēit | šitas rēikals dá nēr ištīrts | senóuves žmóunes dáūk kō žinóuje | kō dabaġ mókslas nežina | an greitūju· rašáu | duonūte (vns. vard.) | po pēč'um pašát | iš visū ru·s'ū | i·jána mēnūti pját | apsigóubusi | jis mūsa (mūsu) suprázdava | nuštrópous | priegalvis (pagalvis) | l'úola | abris jonátis vēidars (pavardēs) | prie kuřšmar'u· gi·vēna ēlnei | visāi negerā ēsat | kad neklāūsot | tik nepkráukit | āš vis per dáūġ atvirā èsū | draugāi tai má brangesni kai gimines | gīmis (veidas) | jis má paróude i· anā nāma | mūdu niēka nešnekējova | gāli būt | tās kálvans i·r latvis | kiek āš jūms klāpatas padaráu | má vēikt nēr kās | tās vāiks išlēpi·ts | ka jiē bútu· raugíti | mūsa negalēijeí vālgī·t | valk'ójes | svarbū | ka nórs kās svētika | ragainēinu· tarmē | ragainēiniškai šnēka | grēit atējot | mána píļvas biški kvāilas i·rā | nu tāip senēi neval'g'au kopūstu· | labāi retāi jáutienas átvež | kiek jūs jū prikepēt | bitēinuos kai mēs gi·vēnom | dabaġ nēr | āčū· už viska· | ĉē vistiek kās nórs i·rā vidui i·ējes | vienā kri·ptis | neišaiški·si | kāvapupes išēme | tās klaidās āš nór'u ištaisiti | vilkišk'u· parāpije | pōnelāitis | dōvi·dāitis (pavardēs) | mūsa parāpijes | kāip patōġu | káži kiek | ĉesnis (Šeimyninēs šventēs) | jōs duktē mána krikštādukre | trakēinu vēisles (arkliai) | link gēldupes | nui·l bajēinai | lúmpe | liņdžei | traksēidžei (vietovardžiai) | suvokietis | karĉéninks | šakátis (giria) | prie lietuvōs priglaude klāipėdas

krāšta | netrūgdikīti lāika | gāl' tr'uūm̄pi't | šī·šā kur itek i' rūsne | nēmunc
 prātek ti lže ir skī'l i' dvi dalis | kūrmežeris | tólims gentis | likučei dá i dabař
 matit | tikrēsei | pro jās | báltijes jūra | š'ūle (už Nemuno, o šioje pusėje)
 š'ūile | āga spañguoles | nuo bitėinu' pūses | bite (upė) | pusėkeli' | tolėūs | dá
 pasakidava i dū·mraukėi | marguvōs ēžers | i' mārguva | stōuv vieniša sodiba |
 didžėsis kiėms | nešaltà bŭva žiemà | stalđas ārkl'ui | šilėnuos brólvaikis |
 prie šerėiklauke gires | karúomene (vns. vard.) | pagāl' kapin'ū tvōra | tarp
 mŭsa šnėkant | tās viskas sākŭk pagiežōs (atsikeršijimo) | jis tē turėije bŭti visa
 diėna | tāj bŭváu pritrektà | trákentis iš maskolijes | i' rítu' pūse | rítai |
 vėl graži gi·vatà (gyvenimas, ūkis, sodyba) | plítu' stubà | už mŭsa | familijes
 (šeimos) | lietūvininkai sakidava pabijōnc | po pirmōs kriges | vienà eilė gi·vā·
 tu' ant nēmuna krañta | biėdnas kupčėva su žuviñs | gádi·dava žuvis | tava
 vāiks bŭs razbāini'ks | jì dieninga (nėščia) | iš elbingas kalėjima jām pasiseke
 pabėikt | išėje ant štr'ōsas (į gatvę) | ragainėniškai anāpus nēmuna | šėpus
 žemāitiškai | ci·garėte | paprāše švėvele (degtuko) | neatsimenu tā | viska·
 sunaikina antrōji krige | sodiba su graž' ū sodŭ ir kvieťku' daržŭ | kėl's' | ēva·
 kāvima (vns. klm.) | birŭte (Birutė) | atsimis' ū | palādoti | tr'ūde (moters var·
 das) | atsikėile nauji gi·vėntojei | tikrā paukštėl' ū karalije | brolije | velėnije
 (apleista dirva) | kunigāi tai dāūg padėije lietūviška ka lba išlaikit | bŭva i·s·
 teiktà lietūvininku' maldōs draugijė | manė | kai nuvaž' ūdavau pas gimines |
 žemaitukė vadidava | tirimai | dēšimt tablėtu' atidav' āu švėigerkai māna | gāl
 tēv jŭsa teisibe bŭt | pasodit | ne šita (vns. vard.) | su tr'ūmpā barzikė | mana
 iŭva pakviėst | prie uztāmsi·tu' langŭ vālge vakariėne | kās tiē per pōnai bŭva |
 neišāūkit pavida | ida (vns. vard.) | pas māna tėvus | nusigr' ūve perkūnije |
 grėjent | uŕte (moters vardas) | š' ū l̄mistriene | ārtima (vns. vard.) | lietūvinin·
 kai bŭva gilėi tikinti's | tēivs māna tāj pāsakodava | kai vi l̄ks galėsu tik tiēsei
 ž'urėit | praėjŭnc | i' srutīs | isruče (miestas) | sut' ūm̄pi·ta | rambi·nė | skėrz·
 dava juōs | du·krėle | bŭva vi·rėses l' ūdininks | bu·tāu (būčiai) | bu·tāi (tu
 būtum) | citāu | eitāi ||

О ЛИТОВСКОМ ГОВОРЕ ДЕРЕВНИ РАУДЖЯЙ В БЫВШЕЙ ВОСТОЧНОЙ ПРУССИИ

Резюме

Деревня Рауджяй находилась вблизи Рагайне (теперь Неман, Калининградская область).

Литовскому говору данной деревни были свойственны две слоговые интонации: акут (нисходящая интонация, в некоторых случаях прерывистая) и циркумфлекс (восходящая). Дифтонги *ai, au, ei* монофтонгизировались, а гласные *o, e* дифтонгизировались (превратились в *ou, ei*). В этом говоре имеется сокращение окончаний. Часто исчезают конечные гласные *a, i* в форме именительного падежа единственного числа и глаголов с основами на *-a, -ia, -i*. Согласные перед передними гласными являются твердыми, за исключением *g, k, l*.

Vilniaus valstybinis pedagoginis institutas
 Lietuvių kalbos katedra

[teikta
 1988 m. gegužės 26 d.]